



*Mere om Jens Jensen Græs
fra Vemmenæs, der blev dyrlæge i Amerika*
af Svend Højte

Ovenstående foto, der viser fhv. gmd. i Vemmenæs, Jens Jensen Græs med kone og 10 børn, har malermester og folkemindesamler Povl Fredholm, Bregninge, modtaget som kopi i 1965 fra frk. Oline Christiansen i København. På fotografiets bagside står skrevet: »I 1888 udvandret med 12 børn. De to ældste sønner, der rejste i forvejen, er ikke med på dette billede«.

Oline Christiansen, der var født i Vemmenæs 1890-23/12, skriver i et ledsagende brev følgende: »Mon De ikke også er interesseret i emigranterne, jeg vedlægger et billede af Jens Græs med familie, de to ældste sønner mangler. De rejste i 1888, og han slog sig ned som dyrlæge derovre i Owatonna. Det må

være taget ca. 1890, da den yngste var født her hjemme.

Jens Græs var fætter til vor bedstemor, og de boede i Vemmenæs i første gård på venstre hånd, når man kommer fra »Færgegaarden« - Niels Poulsen overtog gården« (*matr.nr. 3 a, nuv. Vemmenæsvej 56*).

De 4 fotografier i dette afsnit er gengivet fra Oline Christiansens billedsamling og venligst udlånt af hendes brordatter, Margrethe Husum.

En eftersøgning i udvandrerdatabasen bekræfter, at det bl.a. var den ældste datter, Karen, der var den ene af de to, der rejste i forvejen og ikke to brødre. Hun findes indført i Københavns Politis protokoller over udvan-



Dyrlæge Jens Jensen Gras sammen med andre af familien foran huset i Owatonna ca. 1905.



Dyrlægens 2 hestekøretøjer med damerne forrest.

drere, med kontraktens forevisningsdato d. 10. september 1887. Hendes rejsemål var Owatonna i staten Minnesota. Hendes bror, Christian Frederiks udvandringsår og -dato, er det hidtil ikke lykkedes at finde, men han kan måske være rejst via Hamborg eller anden udenlandsk havn?

Resten af familien, far, mor og 10 børn i alderen fra 1 til 16 år gl. er noteret i protokol-len med forevisningsdato d. 9. april 1888.

Odine Christiansen havde også megen korrespondance med Svend Højte i Højbjerg ved Århus. Derved har de også udvekslet oplysninger om familien Jens Jensen Græs. Efter at Svend Højte i 1982 fik lejlighed til at studere transskriptionen af Søren Lolks breve, sendte han følgende indlæg til Taasinge Lokalhistro- riske Arkiv:

Jens Jensen Græs

Blandt de udvandrere fra Tåsinge, som Søren Lolk besøgte på sin amerikarejse, er *Jens Jensen Græs* nok en af de mest bemærkelsesværdige.

Langt de fleste af de mennesker, der tog turen over »Dammen«, var unge og ugifte. Ganske vist var der enkelte ægtepar imellem, men som regel var også de unge og forholdsvis nygifte.

Det var imidlertid ikke tilfældet med Jens Græs og hans kone. De var begge over 40 år gamle og havde været gift i mere end 18 år. Men ikke nok med det. De medbragte til Amerika ikke mindre end 12 børn, hvoraf det yngste kun var 1 år gammel.

En af årsagerne til, at så forholdsvis mange fra Tåsinge udvandrede for at søge lykken i det fremmede, var vistnok, at muligheden for at få et fæste på øen var så lille.

Dette var imidlertid ikke årsagen for Jens Græs. Da han rejste, havde han allerede i flere år haft fæstet på sin fødegård i Vemmenæs, men det må åbenbart ikke have været tilfredsstillende for ham. Måske har han været utilfreds med, at han ikke helt var sin egen fri herre.

Han var født i Vemmenæs 1848-28/04 som søn af gmd. Jens Diderik Rasmussen (Græs) og hustru Karen Jacobsdatter, der havde fæstet på gården matr.nr. 3 af Vemmenæs. Faderen døde 1874, og vistnok 1881 overtog sønnen fæstet. Det var efter moderens død i 1888, Jens Græs rejste til Amerika samme år.

Han var 1870-21/03 i Bjerreby kirke blevet gift med *Karen Pedersen (Houmand)*, som var født 1848-20/06 i Gesinge. Hun var datter af indsidder Peder Nielsen (Houmand) og hustru Karen Hansdatter. Forældrene havde tidligere boet i Søby og flyttede senere til Bjerreby.

Allerede i en alder af knap 19 år fik Jens Græs en datter, Caroline Jensine Hansen, som blev født 1867-02/03 i Vårø. Moderen hed Ane Marie Hansen (Snedker). Hun var født 1844-25/12 i Vårø. Hendes forældre var snedker Hans Johansen og hustru Maren Pedersdatter (Kimer). Deraf hendes tilnavn Snedker. Hun blev for øvrigt i 1870 gift med arbejdsmand i Bjerreby Christen Andersen (Drejsen).

Ovennævnte datter Caroline boede ved folketællingen 1870 hos sin mormor i Vårø. Jeg ved ikke, hvad der senere er blevet af hende.

Før sit ægteskab fik han sit andet barn. Denne gang dog med sin tilkommende kone. Som foran nævnt fik de sammen ikke mindre end 12 børn, så det tyder på, at han har været en særdeles aktiv mand.

I kronologisk rækkefølge ser listen over disse 12 børn således ud:

Christen Frederik	1869-15/02
Karen	1870-27/06
Jens Didrik	1871-14/12
Ane Kathrine	1873-18/07
Jacob	1875-15/02
Hans	1876-02/11
Niels Peder	1878-06/01
Caroline	1879-11/07
Christian	1881-19/03
Karl	1883-24/02
Jensine	1884-28/12
Lilly Dusine	1887-19/01

Som en lille pudsighed har nr. 12 fået navnet Dusine. Det er endvidere bemærkelsesværdigt, at ingen af disse mange børn er døde som små. Det må have været en sund slægt.

Som det fremgår af Søren Lolks beretning, begyndte Jens Græs efter sin ankomst til Amerika at praktisere som dyrlæge uden at have fået nogen uddannelse i faget. Han må åbenbart have haft medfødte evner eller ganske særlige anlæg for dette arbejde. I hvert fald



En af sønnerne

klarede han det fint og blev en af egnens bedste dyrlæger. Han var desuden en jævn og ligefrem mand, der forstod at tale med farmerne. Det havde han jo gode forudsætninger for, da han selv igennem mange år havde været landmand.

Han var utvivlsomt kommet på sin rette hylde og var lykkelig for sit arbejde, der interesserede ham meget. Samtidig tjente han mange penge som dyrlæge. Søren Lolk blev tydeligvis meget imponeret, og det var der sandelig også god grund til.

Ifølge Søren Lolk var hans succes dog ikke gået ham til hovedet, men han kunne dog ikke helt lade være med at prale lidt med sin høje indtægt.

Efter Søren Lolks mening havde konen og de to hjemmевærende døtre fået lidt overklasssefølelser. Som han så pudsigt udtrykker det: »De giver mere partiet«.

De øvrige børn havde på dette tidspunkt fået gode stillinger og tjente en god løn. Søren Lolk betegner endda nogle af disse som »meget rige stillinger«.

Det er bestemt ikke uden grund, at Søren Lolk i sin beretning kalder dette et helt eventyr.

Svend Hansen Højte, f. 1918 i Vårø, Bjerreby sogn, død 1999 i Højbjerg v. Århus. Civilingeniør. Hobby: Tåsinges lokalhistorie. Artikler i »Tåsinge Årbog« 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 2002 og 2003.